

הכנסת השמונה-עשרה

דליה איציק

הצעת חוק של חברת הכנסת

2651/18/פ

הצעת חוק ייצוג הולם לנשים בוועדת חקירה ממלכתית ובוועדת בדיקה ממשלתית (תיקוני חקיקה),

התשע"א-2010

1. תיקון חוק הממשלה
תיקון חוק הממשלה, התשס"א-2001¹, בסעיף 8א(א), בסופו יבוא "בהרכב הוועדה יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים; ייצוג הולם כאמור בסעיף זה לא יפחת משליש מחברי הוועדה."
2. תיקון חוק ועדות חקירה
בחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968², בסעיף 3, בסופו יבוא "בהרכב הוועדה יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים; ייצוג הולם כאמור בסעיף זה לא יפחת משליש מחברי הוועדה."

ד ב ר י ה ס ב ר

בישראל מוקמות מעת לעת ועדות חקירה ממלכתיות וועדות בדיקה ממשלתיות אשר עוסקות בבחינה עובדתית של אירועים או מחדלים שיש בהם עניין ציבורי רב. ועדת חקירה ממלכתית מוקמת מכוח החלטת ממשלה לשם בירורו המעמיק של נושא הנמצא במרכז סדר היום הציבורי. נשיא בית המשפט העליון ממנה שופט בית משפט עליון ליושב הראש, וכן את שאר חבריה. ועדת בדיקה ממשלתית מוקמת על פי החלטתו של שר בממשלה, בראשה עומד שופט בדימוס ומטרתה בדיקת נושא בתחום אחריות משרד ממשלתי. לפי סעיף 16 לחוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951, קיימת חובת ייצוג הולם לנשים ממגוון קבוצות האוכלוסייה בוועדה ציבורית שמינו הממשלה, ראש הממשלה, שר, סגן שר או מנהל כללי של משרד ממשלתי, שבחבריה נציג ציבור. ועדות חקירה ממלכתיות וועדות בדיקה ממשלתיות אינן מחויבות בהכללת נציג ציבור בהרכבן ולכן חובת הייצוג ההולם לנשים בוועדה ציבורית, המעוגנת בחוק, לא חלה על ועדות אלה.

לאחר אירועי המשט התורכי בו נפצעו חיילי צה"ל ונהרגו אזרחים זרים, הוקמה ועדת בדיקה בראשות השופט יעקב טירקל, אולם בהרכב הוועדה, המונה חמישה חברים ושני משקיפים זרים, לא חברה ולו אישה אחת. אין ספק כי להשתתפותן של נשים בוועדות מסוג זה חשיבות רבה, הן מההיבט הציבורי של שוויון בין גברים לנשים, והן מבחינת תרומתן של נשים לעבודת הוועדה עצמה. עקב כך, הוגשה עתירה לבג"צ בדרישה להורות על הכללתה של אישה בוועדת טירקל. מאחר ומדובר בוועדה ציבורית (בהמשך הורחבו סמכויותיה והוועדה הפכה לוועדת בדיקה ממשלתית), היעדר הכללתה של אישה בהרכב הוועדה מהווה הפרה של חוק שיווי זכויות האישה. עוד נטען בעתירה כי הסעיף האמור נוסף לחוק בשנת 2005,

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 168.
² ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

בעקבות החלטת מועצת הביטחון של האו"ם (החלטה מספר 1325), לפיה יש חובה לשלב נשים בהליכי קבלת החלטות בנושאי שלום וקידומו, זאת לאור ההכרה בכך שלנשים יש נקודת מבט ייחודית לבחינת סוגיות, הן בתוך סכסוך והן בניסיונות להשכנת שלום. בג"צ לא קיבל את תשובת המדינה, לפיה אין מקום לדיון נוסף בנושא, וקבע כי על הממשלה לעשות מאמץ לצרף אישה לוועדה.

כאמור, לא קיימת חובה סטטוטורית לשלב נציגי ציבור בוועדת חקירה ממלכתית או בוועדת בדיקה ממשלתית, וכפועל יוצא מכך חובת הייצוג ההולם לא חלה על ועדות חשובות אלה. כך, למשל, בששת ועדות החקירה הממלכתיות שהוקמו בישראל מאז שנת 1995 כיהנו 20 חברים מתוכם שתי נשים בלבד.

על פי הנתונים לעיל ועל פי תשובת המדינה לבג"צ בעניין ועדת טירקל, יוצא שתופעה פסולה זו של הדרת נשים ממוקדי כוח היא חלק מתהליך מתמשך ופסול, אותו יש לעצור באמצעות חקירה. אשר על כן מוצע בזאת לתקן את חוק ועדות חקירה אשר מכוחו מוקמות ועדות חקירה ממלכתיות, וכן את חוק הממשלה אשר מכוחו מוקמות ועדות בדיקה ממשלתיות, ולקבוע בהן כי בהרכב הוועדה יינתן ייצוג הולם לנשים, אשר לא יפחת משליש מחברי הוועדה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י" בחשוון התשע"א – 18.10.10